

FRÝDECKOMÍSTECKÝ PATRIOT

KULTURNĚ-SPOLEČENSKÝ MĚSÍČNÍK | ZDARMA | III. ROČNÍK | ŘÍJEN 2017

**„Byl to nekonečný
boj s větrnými mlýny“**

rozhovor s Jiřím Stejskalíkem na str. 8-9

DIVADLO
POKRAČUJE!

vždy od 14.00 hod.

SOBOTA
každý sudý týden

Více na www.ocfryda.cz

FRÝDA
OBCHODNÍ CENTRUM

NÁKUPY
SE STYLISTKOU

SLUŽBA
ZDARMA

GATE CROPP orsay
RESERVED H&M NEWYORKER
Lee Wrangler ROMAP MORITO
Fashion Brand sinsay

Více na www.ocfryda.cz

INZERCE FMP 1248/01

Z historie textilnictví ve Frýdku a Místku – Landsbergerové (3. část)

| PETR JUŘÁK

V minulém díle našeho seriálu jsme vám představili továrníka Adolfa Landsbergera. Podnikatele, který navázal na aktivity svého otce a přivedl největší textilní podnik ve městě k rozkvětu. Adolf byl ale úspěšný také v občanském životě.

Čestné občanství města Frýdku

Adolfovy aktivity se neomezovaly jen na textilní podnikání. Podílel se na financování výstavby nové budovy frýdecké nemocnice na Hasičské ulici, byl členem zastupitelstva a frýdeckým radním. Do obecního zastupitelstva byl zvolen v prvním volebním sboru, do něhož patřili největší daňoví poplatníci ve městě. Stal se rovněž čestným občanem města. Tady ale došlo ze strany vedení města k drobnému společenskému faux pas, o čemž

v prosinci roku 1900 pohotově informoval Opavský Týdeník: „R. 1888 jmenován byl továrník p. Ad. Landsberger čestným občanem města Frýdku. Letos obecní rada konečně si vzpomněla, že čestný měšťan z r. 1888 doposud nedostal o svém jmenování žádného diplomu. Dali tedy diplom udělat a slavně s deputací jej odevzdali p. Landsbergovi, který se nemálo této pozornosti obecní rady divil.“

Budíž světlo. I ve Frýdku

Adolf Landsberger se aktivně zapojoval do plánů na vybudování frýdecké elektrárny. Návrh na postavení elektrické centrály ve Frýdku padl na zasedání městské rady 16. května 1890 a přednesl ho jako tehdejší frýdecký radní právě on. Zdůrazňoval především výhody, které by elektrická energie přinesla, tedy kvalitnější osvětlení

Hrobka Adolfa Landsbergera na frýdeckém židovském hřbitově

Foto | 2x Muzeum Beskyd ve Frýdku-Místku

ve městě. Zároveň mělo být toto nové osvětlení levnější než dosavadní petrolejové. Aby se pořizovací náklady snížily na minimum, Landsberger navrhl, aby elektrárna byla umístěna v areálu nově postavené chlapecké měšťanské školy (dnes škola Pod Sovou), parní stroj a dynamo mělo být v suterénu budovy, parní kotel pak ve dvoře. Cílem bylo mít elektrické osvětlení hotovo nejpozději v září 1890, aby se město „blýsklo“ na císařských manévrech, které se ve Frýdku měly právě v té době uskutečnit. To se ale nakonec nepodařilo a Frýdek byl poprvé osvětlen elektrickou energií až 12. listopadu 1890.

Soukromí

Osobní život Adolfa Landsbergera stál dlouho stranou za tím pracovním. Oženil se až v roce 1891, kdy mu bylo 51 let. Své ano řekl 7. června tehdy dvacetileté židovské dívce z Vídně Marianně Löwy. Při této příležitosti daroval různým sdružením a místním chudým celkem 5300 zlatých. Pro srovnání, o jak velkou částku se vlastně jednalo, stačí uvést, že roční plat řadového učitele na obecní škole byl okolo

400 zlatých. Adolf a Marianna spolu měli celkem tři děti, Annu (Antschi), která se narodila 16. května 1892, Alfreda narozeného 7. dubna 1894 a Terezii, jež přišla na tento svět 31. března 1898. Nejstarší Antschi bohužel zemřela 3. května 1903, pohřbena byla ve Frýdku.

Na cestě ke šlechtickému titulu a závěr života

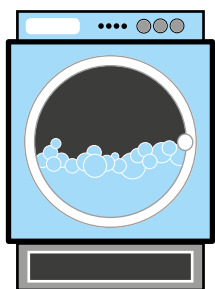
V roce 1903 se Adolf Landsberger stal nositelem Řádu železné koruny III. třídy, a aby si svoji společenskou prestiž zvýšil, požádal v roce 1911 o povýšení do šlechtického stavu. Komplikací se stalo zvolení vhodného šlechtického predikátu. Jelikož byl predikát podle jeho rodné obce, von Willamovitz, „obsazen“ jiným rodem, zvolil si nakonec přídomek jiný. Rozhodnutím císaře Františka Josefa I. ze dne 24. června 1912 byl povýšen do nejnižšího stupně tzv. nižší šlechty s predikátem Edler von Freideck. Tento titul se vztahoval i na jeho tehdy žijící potomky, dceru Terezii a syna Alfreda. Adolf Landsberger zemřel 25. května 1914 ve Frýdku, pochován byl na místním židovském hřbitově.

Zaměstnanci mechanické tkalcovny III. (Munkovice), 26. 4. 1907

INZERCE

PM - PRAČKY

SERVIS PRAČEK

PRODEJ - VÝKUP
REPASOVANÝCH PRAČEK

Tel.: 776 386 945

Přestěhovali jsme se do většího! Raisova 2124, Frýdek-Místek
(z křižovatky U Rady-směr Sviadnov, 1. odbočka vlevo)

FMP 1148/03

100% PANENIA

- bezpečnostní dveře
- atypické zámky všeho druhu
- trezory
- mříže
- komplexní zabezpečení
- to vše s odbornou montáží

Akce na bezpečnostní dveře:
bezpečnostní kování
a vložka dveří zdarma!

Zámečnická pohotovost
otvírání aut, bytů, trezorů
606 262 118

Vzorkovna (bezpečnostní centrum) a kancelář:
ul. O. Kišové 88, Sviadnov, 606 262 118, patrik@otevru.cz
Než se k nám vydáte zavolejte prosím, jezdíme po montážích.
Mrzelo by nás, kdybyste nás nezastihli.

20 let praxe v oboru

www.sherlock-morava.cz www.otevru.cz

FMP 1158/06

Aukce uměleckých děl v Muzeu Beskyd

V pátek 6. října se v Rytířském sále frýdeckého zámku uskuteční již sedmý ročník tradiční aukce uměleckých děl ve prospěch Charity Frýdek-Místek. Letos je v nabídce sedmašedesát položek výtvarných prací od 48 autorů. Široký výběr od olejomalb, kreseb, plastik, keramiky, dřevorezby až po smalt. V minulosti byl největší zájem o díla Jiljího Hartingera a Josefa Macečka a ti to autoři opět nechybí na letošní aukci. Loni se vydražila díla za celkem 163 750 Kč. Tato částka byla použita na činnost středisek, která pracují se seniory (Charitní pečovatelská služba, Dům pokojného stáří, Oáza pokoje). „Děkujeme všem, kteří loni přispěli na dobrou věc, a těšíme se i letos na úžasnou atmosféru, která tuto aukci vždy provází,“ řekla Lenka Talavašková z Charity Frýdek-Místek.

Aukce je nejen vhodnou příležitostí k poznání nových autorů, ale také k podpoře frýdecko-místecké Charity, navíc s možností získat cenné dílo pro sebe nebo jako dárek pro vaše blízké. Zahájení aukce bude v 17 hodin.

Prohlídka dražených děl před konáním aukce

Foto | Archiv Charity Frýdek-Místek

EDITORIAL

Za několik dní se uskuteční sněmovní volby. Za socialismu jsem k nim nechodil a svého práva jsem využil až po roku 1989. Demokracie, i když je nedokonalá, dává člověku možnost volby a změny. Jsem překvapen nechutí některých lidí, kteří na toto své právo hodlají rezignovat s tím, že uskupení, kterému by dali svůj hlas, nemá podle předvolebních průzkumů možná šanci.

Osobně mám k těmto průzkumům nedůvěru. Jednak proto, že se mě za celý můj život nikdo na nic podobného nezeptal, jednak proto, jak se tyto výsledky liší s ohledem na jejich zadavatele. Jsou manipulativní a my jim podléháme.

Je tedy zásadní k volbám jít. Promyslet to a jednat. Pokud tak neučiníme, necháváme o sobě i budoucnosti našich dětí rozhodovat ty, se kterými třeba nesouhlasíme. A ztratíme-li víru v zastupitelskou demokracii, vrhneme se místo toho do velmi temných vod.

Jiří Sachr

INZERCE

V říjnu pro Vás připravujeme

www.pivovarekmorava.cz

- **Vědomostní kvíz**
Každý čtvrtek od 18:00 hod.
- **Vikendové menu**
Tradiční česká kuchyně v sobotu a neděli
- **Bavorský ležák 12%**
Speciál z našeho pivovaru s výraznou chutí a vůní mnichovského sladu

Rezervace: morava@3eprojekt.cz 558 711 716

Restaurace a řemeslný pivovar Morava
Jiřího Trnky 82, 738 01 Frýdek-Místek

FRÝDECKOMÍSTECKÝ PATRIOT

| Registrační číslo MK ČR E 22263 | Vydává: Jiří Sachr | Adresa redakce: S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek
| Kontakt: redakce@fmpatriot.cz, 608 832 606, www.fmpatriot.cz | Tisk: EUROPRINT a.s., Pod Kotlářkou 3, Praha
| Grafika: Studio 87, Josef Omelka | Distribuce: Česká pošta | Nevyžádané příspěvky nevracíme | Za obsah inzerce zodpovídá její zadavatel | Neoznačené foto pochází z archivu redakce | Náklad: 26 200 ks | Datum vydání: 5. 10. 2017
| Foto na titulní straně: Jiří Sachr

Inzerce vám rádi zprostředkují

Jiří Sachr
Tel.: 608 832 606
redakce@fmpatriot.cz

Ivana Sachrová
Tel.: 774 997 944
inzerce@fmpatriot.cz

Uzávěrka inzerce do příštího čísla je 23. 10. 2017, vyjde 2. 11. 2017
www.fmpatriot.cz

INZERCE

NOVÉ PAPÍRNICTVÍ „NA VESELÉ“
(naproti železářství Simon)

**ŠKOLNÍ POTŘEBY
KANCELÁŘSKÉ A DOMÁCÍ POTŘEBY
HRAČKY
KOPÍROVÁNÍ**

OTEVŘENO: PO-PÁ 9.00-17.00 hodin
Slezská 3565 | Frýdek-Místek

FMP 1195/05

FMP 123/01

FM Salon 2017 proběhne letos v bývalé textilce Slezanu

Ve čtvrtek 12. října v 17 hodin bude vernisáž v bývalé textilce Na Veselé zahájena tradiční přehlídka výtvarných prací profesionálních i amatérských výtvarníků našeho regionu FM SALON 2017 pořádaná V-klubem výtvarníků Frýdecko-Místecká. Od roku 1990 se jedná už o třináctou

výstavu tohoto uskupení, která se těší vysokému zájmu kulturní veřejnosti. Poslední dva ročníky zhlédlo přes 5 000 návštěvníků. Výstava potrvá do 9. listopadu. Ve dnech 21. a 29. října se mohou návštěvníci v každou celou hodinu těšit na komentované prohlídky.

Palkovická hasičská zbrojnice získala prestižní ocenění

Zrekonstruovaná budova hasičské zbrojnice

Foto | Jiří Sachr

Jednou z nejdůležitějších a nejhodnotnějších staveb v tříšticových Palkovicích je hasičská zbrojnice. Rekonstruovaný objekt však neslouží pouze místním dobrovolným hasičům, ale také jiným potřebám obce. Původní modernizovaná budova je spojena skleněným můstkem s netradiční dřevěnou přístavbou. Také díky tomuto originálnímu řešení získala hasičská zbrojnice ocenění

v soutěži Stavba roku MS kraje 2016. Konkrétně pak čestné uznání v kategorii rekonstrukcí staveb občanské vybavenosti. Zásahu na tom má kopřivnický architekt Kamil Mrva.

V Palkovicích počítají s dalším rozvojem obce. Poblíž kostela a přilehlé zahrady vznikl projekt komunitního centra, v přípravě jsou i projekty knihovny a lávky přes řeku Olešnou.

VŠE PRO ZDRAVÍ A PRO VČELAŘE

**VČELAŘSKÝ
NAUČNÝ AREÁL
CHLEBOVICE**

www.vceliobchudek.cz

FMP 11/45/09

Evropská autobusová jednička

FLIXBUS

zajišťující vnitrostátní i mezinárodní autobusovou linkovou přepravu osob
přijíme pro svoji českou pobočku na HPP

ŘIDIČE

PRO PRAVIDELNOU LINKOVOU PŘEPRAVU OSOB

POŽADUJEME:

- práci v řízení autobusu
- veškeré potřebné doklady k řízení autobusu
- profesionální přístup a vystupování

NABÍZÍME:

- celoroční práci s nadstandardním finančním ohodnocením.
- Přijem v Kč i Eur
- věcnostní bonusy, výkonnostní bonusy
- diety, provize, ubytování po dobu výkonu služby ZDARMA!!

Alespoň částečná/základní hovorová znalost německého nebo anglického jazyka výhodou.

**GARANTUJEME MINIMÁLNĚ
350–450 tisíc Kč ročně ČISTÉHO!!!**

(za 20 odpracovaných měsíčních směn
v závislosti na druhu obsluhované autobusové linky)

KONTAKT

info@buspoint-flixbus.cz
+420 725 688 755

FMP 12/51

Slezská diakonie

pořádá ve FRÝDKU-MÍSTKU

DNY PROTI CHUDOBĚ

pod záštitou náměstka primátora Ing. Richarda Žabky

ve dnech 16.–18. října 2017

„Máme dostatek všeho, aby se pokryly potřeby všech lidí, ale ne na to, aby se nasýtily chamtivost všech lidí“. (Matka Tereza)

Pondělí 16. října

8:00 – 9:00	Přednáška pro SŠ, (Knihovna, Modrý salónek)
9:30 – 11:15	Promítání filmu „Já Daniel Blake“ pro studenty SŠ (Kino Vlast)
11:30 – 12:30	Přednáška pro SŠ, (Knihovna, Modrý salónek)
9:00 – 12:00	Sřídání a holení pro osoby v nouzi (ADRA)
17:00 – 21:00	Filmový minifestival filmů s tematikou chudoby: Zem, která hledá svoje nebo, Já Daniel Blake (Kino Vlast)

Úterý 17. října

10:00	Bohoslužba v kostele Sv. Jakuba v Místku
12:00 – 14:00	Polévka pro lidi bez domova, (Sokolík)
12:00 – 14:00	Vydávání hygienických a zdravotních balíčků ČČK, (Sokolík)

Středa 18. října

7:00 – 15:00	Potravinová sbírka pracovníků MM F-M
14:00 – 19:00	Šipkový turnaj pro lidi bez domova s občerstvením BETHEL DARTS OPEN 2017 (Sokolík)
17:00 – 19:00	Večerní posezení u ohně, opékání párků, (Sokolík)

Doprovodný program - výstava obrázků žáků základní školy na téma: „Kam patřím“. Výstava proběhne v prostorách městské knihovny, součástí výstavy bude soutěž o nejhezčí obrázek. Do hlasování bude zapojena veřejnost.

ADRA

Frýdek-Místek

KNIHOVNA F-M

ČČK

Frýdek-Místek

KULTURA F-M
FRÝDEK-MÍSTEK

FMP 12/61

Výtěžek benefičního in-linového závodu 100 pro ADRU letos pomůže seniorům

Bezmála patnáct tisíc korun se podařilo vybrat v in-linovém závodě nazvaném 100 pro ADRU. Konal se okolo přehrady Olešná a byl určen všem, kteří rádi sportují, jezdí na bruslích a především pomáhají druhým. Na start se postavilo 140 závodníků, každá dvojice zapojená do závodu musela ujet celkem 100 km, tedy dvaadvacet kol. Jednalo se o benefiční závod, symbolickou stokorunu z každého vybraného startovního věnovali organizátoři závodu dobrovolnickému centru ADRA Frýdek-Místek na podporu projektu Dobrovolníci v domácnostech seniorů.

Projekt je určen osamělým seniorům, kteří zvládnou samostatný život doma, ale pro nedostatek kontaktů, někdy i obavy z cizího prostředí již neopouštějí své domovy. Vybraní a proškolení dobrovolníci ADRA podporují seniory pravidelnými návštěvami, na kterých hrají společenské hry, chodí na procházky a tráví společně volný čas.

Benefiční závod 100 pro ADRU se po všech stránkách vydařil

Foto | ???

Město ocenilo osobnosti loňského roku

Trojice osobností si z letošního Festivalu partnerských měst odnesla Ceny statutárního města Frýdku-Místku za rok 2016. Ocenění převzal Milan Michna a Petr Korč za přínos v hudební a kulturní sféře, Vilém Vlk v oblasti kultury a sportu a in memoriam bylo uděleno válečnému veteránovi Josefu Křístkovi za záchranu lidských životů. „Jsem rád, že mi tu cenu předává muzikant,“ těšilo ocenění od primátora Milana Michnu. „Budu se snažit, abych ji nemusel vracet,“ žertoval Petr Korč a bezručolog Vilém Vlk prozradil, že se zasazoval o to, aby dnešní Frýdek-Místek byl svého času pojmenován Bezručov.

Pětice tetřevů je ve volné přírodě

Odchovna tetřevů, která byla před dvěma roky otevřena v Krásné v lokalitě Řepčonka, slaví velký úspěch. Prvních pět zde odchovaných kusů, konkrétně čtyři kohouti a jedna slepice, bylo nedávno vypuštěno do volné beskydské přírody.

JENA
nábytek

**SLAVÍME
10 PRODEJEN**

**VŠE ZA
1/2
CENY**

Frýdek-Místek OC Paráda Shopping

Nabídka platí 2.–22.10.

Udavači se zalekli. Otcova slova „Všechno jsem si psal! Koho budou soudit, to se ještě uvidí!“ pro něj znamenaly smrt

Češi s Němci žili po staletí v našem regionu vedle sebe. Dobré vztahy mezi sousedy obou národností vzaly po nástupu nacismu mnohdy za své a po obsazení Sudet a nastolení protektorátu se ještě více vyhrtily. V samém závěru války a zejména v prvních poválečných dnech pak s německými občany účtovali mnohdy právě ti, kteří se obávali trestu za svou kolaboraci s okupanty. Hartmut Moškoř se rozhodl podat pro další generace nezaujaté svědectví o osudu své rodiny, jejíž příslušníci se hrdě hlásili ke své německé národnosti. „V průběhu let jsem pochopil, že otec svým naivním přesvědčením na počátku okupace ovlivnil osudy mnoha lidí. Nikoho ale nikdy neohrozil, naopak mnoha lidem zachránil život. Některé zachránil před zatčením, jiné před totálním nasazením na práce do Německa. Za svůj omyl o svobodě zaplatil nejvyšší cenu,“ říká ve své autobiografické knize *Kdo seje vítr, sklízí bouři...*, kterou vydal vlastním nákladem v roce 2007.

| JIŘÍ SACHR

Ve Staříči, kde jste se narodil, byli rodiče starousedlíky?

Rodina z otcovy strany ano. Dědeček s babičkou zde žili a hospodařili na rodinném statku a v roce 1904 se jim narodil tatínek. Vystudoval německé reálné gymnázium ve Frýdku, poté se zapsal na právnickou fakultu v Halle an der Saale, ale studium pro účast na demonstraci nedokončil. Jako cizinec byl ze školy vyloučen, a tak se přihlásil na vojenskou akademii.

Jak jsem se po válce dověděl od své babičky, jako student akademie fotografoval něco společně s četařem Čihákem (Čechem) z okénka školního záchodu, načež byli oba zatčeni. Otce na rozdíl od Čiháka v roce 1926 odsoudili a půl roku věznili v Brně na Špilberku. Vnímá rozdíl přístupu k oběma jako křivdu a určitě ho tato

událost ovlivnila v jeho pozdějších postojích. V roce 1928 získal od otce statek ve Staříči, oženil se s maminkou a společně na něm začali hospodařit.

Jak vypadalo vaše dětství?

Byli jsme čtyři sourozenci. Já se narodil v roce 1929, o rok později bratr Lothar a v roce 1934 přišly na svět sestry, dvojčata Rotraud a Gerlind.

S bratrem jsme si byli velmi blízcí a objevovali různá zákoutí na dvoře, ve stodole i v maštali u koní a ve chlévě. S otcem jsme rádi jezdili na pole, a když oral, chodili jsme za ním bosí v brázdě. Večer po návratu si nás posadil do klína, a zatímco maminka připravovala večeři, kouřil fajfku a vypravoval nám pohádky. V průběhu roku pro nás bylo několik očekávaných událostí. Příchod podomního obchodníka, dráteníka, sklenáře, který vždy volal: „Ókna

spravit, ókna.“, i příjezd sedláře, který opravil koňské postroje. Pamatuji také na Cikány, kteří se každoročně utábořili v zákrutě u mlýna a přišli žebrot o seno pro koně a chléb pro děti. Přivydělat si ale nechtěli. Tehdy se dům, který byl jinak od rána do noci otevřený, musel zamykat, hlídaly se slepice i vajíčka. Nejtoužebnější jsme ale s bratrem očekávali, každoroční pouť, kdy jsme si mohli za korunu, kterou jsme dostali, něco koupit. A taky samozřejmě Vánoce, které pro nás kromě cukroví znamenaly návštěvu otcových rodičů ve Starém Městě, strýce Juliše a dalších příbuzných. Cesta k matčiným rodičům v Ostravě pro nás znamenala jízdu vlakem – poprvé v životě!

Uběhlo několik let a já začal navštěvovat německou školu v Místku. Do školy jsem chodíval pěšky, tam i zpátky. Když nám ve třetím ročníku začal odpolední vyučování, zajistil nám s bratrem tatínek obědy u staříckého nadučitele Spondra. Ten nás pak také doučoval. Kdo mohl tušit, že bude o deset let později na Hliníku v Elzerově cihelně zavražděn?

Státní hymnu jsme při výročích zpívali ve škole německy. Až v roce 1937 jsme se ji narychlo museli naučit česky. Na dvoře školy se tehdy konala trýzna na počest zemřelého prezidenta Masaryka.

Práci na statku zvládali rodiče sami?

Neměli to jednoduché, žili velmi skromně a někdy neměli ani na výplatu pro čeledína Janka, což bylo pro otce, sedláka z gruntu, pokořující. Kromě něj byla u nás

děvečka Maryša se svým synem Demeterem. V zimě se na saních vozil hnůj na pole a nazpátek dřevu na otop. Stavitelům se vozil štěrka a písek. Senoseč se prováděla kosami, protože louky byly ve svahu. Až někdy v roce 1935 otec prodal dvě krávy a koupil koňskou sekačku. O prázdninách nám se žněmi přicházeli na pomoc otcovi spolužáci a známí, Němci z Frýdku a Místku.

Změnil se život vaší rodiny po nástupu nacismu, obsazení Sudet a nastolení protektorátu? A jak na vás pohlíželi sousedé ve Staříči?

Ze školy jsme se s ostatními kluky vraceli přes pastvíska. Z chování ostatních k nám jsme začali s bratrem pociťovat, že jsme jiní. Nadávali nám do „Němčourů“, šikanovali nás a několikrát jsme byli i bití. To vše se stupňovalo, až to vyvrcholilo po Mnichu a obsazení Sudet. Když už to bylo neúnosné, zmínil jsem se o tom otci. „Jen ten se pere, komu chybí slov,“ řekl tehdy.

Od čeledína jsme se dozvěděli o obsazení pohraničí. Hranice s Německem byla najednou téměř za humny. Do vesnice se přistěhovalo několik rodin, které musely pohraničí opustit. K Němcům se tehdy přihlásila rodina krejčího Smolíka a Seibertovi. Ale i někteří Češi začali dávat veřejně najevo své sympatie s Němci...

Asi čtrnáct dní po okupaci k nám přišli domů lidé z nějaké komise, aby se přesvědčili, jak žijeme. Otec byl tehdy na poli a matka po chvíli vyprávění ztratila sebekontrolu a předložila jim účetní

Rodinný statek Moškořů ve Staříči

knihu. Po chvíli prohlášení knihy jeden z nich prohlásil: „To se musí změnit.“ Otec pak získal místo vedoucího kuchyně v Karlově huti. Vstoupil do SA. Když se jej matka ptala, proč se angažuje, odpověděl: „Když chceš lidem pomáhat, tak musíš. Znáš lepší řešení?“ Po vyhlášení války byl otec povolán do armády ve Východním Prusku. Pro oboustranný zánět ledvin byl ale po pěti měsících demobilizován. Matce pak vyprávěl, jak tam s našimi Němci zacházeli. Jeho velitel mu tehdy řekl: „Byli jste dobrou pátou kolonou, teď budete dobrou potravou pro děla.“

Po uzdravení nastoupil opět v Karlově huti, kde vydával potravinové lístky těžce pracujícím. Nabídl mu funkci starosty obce. To odmítl, ale přijal místo prvního radního.

Otec prý byl místním občanům nakloněn a pomáhal jim...

Přišla k nám plačící paní Janšová, matka dvou dětí. Vyprávěla, že jí manžela odvedlo gestapo, a žádala o pomoc. Otec sezval několik funkcionářů, pohostil je, mne poslal k Adámkovi pro rum, a když už byli všichni v ráži, vytasil se s žádostí o propuštění. To byl poprask! Otec jim řekl: „Máte v obci klid?“ Oni na to: „Víte, co po nás žádáte? Ale dobře, uvidíme...“ Asi po půl roce se u nás objevil odborný učitel Janša a velmi tatínkovi děkoval. Tehdy jsme se také od něj všichni poprvé dověděli o existenci koncentračních táborů.

Pomohl ale i jiným, zajistil několika lidem práci v Karlově huti, aby se vyhnuli totálnímu nasazení do Německa. Dceru jedné manželů z Rychaltic, Božku, zachránil před nástupem do Německa tím, že ji zaměstnal u nás na statku. Upozorňoval také občany na sousedská udání. Třeba když někdo načerno porazil vepře, říkal jim: „Když porážíte načerno vepře, tak k tomu nevězte sousedy.“ Panu Potříbnému radil, aby šrotoval obilí v době, kdy není doma jeho sousedka. Ta na něj chodila žalovat. Pečený a vařený byl u nás řezník. Šlo mu o to, mít navíc hospodu U Mlýna.

Po bitvě u Stalingradu a po popravě pětice obětí u lískoveckého nádraží se ale od nás začali místní lidé odvracet. Pomáhat jim bylo obtížnější, ale udavači chodili po večerech ještě mnohokrát žalovat...

Někdy v polovině února 1945 se otec večer vrátil ze zasedání obecní rady. Měl zřejmě upito a pobouřeně říkal matce: „Představ si, že mi v hospodě Na Spáleništi někdo přede všemi řekl, že brzy přijde zúčtování a všechny nás budou soudit a věšet! Já jim na to: Mě chcete soudit? Mě chcete věšet? Všechno jsem si psal! Koho budou soudit, to se ještě uvidí!“ Zjistil ale, že jsem vzhůru a poslouchám, a poslal mne do pokoje spát. O čem pak spolu s matkou ještě hovořili, už nevím.

Hned některý následující den začal skládat veškeré písemnosti do voskovaného plátna v úhledný balíček a několikrát opakoval sestře, co balíček obsahuje a ať si to dobře pamatuje. „Všichni tito lidé budou za padesát let mrtvi, ale mělo by se vědět...“ Sestra tomu tehdy nerozuměla, já ale ano. Jedné noci ji otec probudil a odjeli na voze s úplně cizím zedníkem na místo, kde tyto písemnosti zazdili.

Co se událo potom?

Udavači se polekali. Přes jednoho bývalého Stařičana navázali kontakt s „úklidovou četou“ ve Fryčovicích a pod záminkou, že se bude jednat jen o zastrašení, dojednali scénář přepadení. Dvacátého března byl nálet na Ostravu i Fryčovice. Letadla shazovala tzv. „stroměčky“ a něco ohnivého spadlo také na naše pole. Zatímco se otec s matkou vydali na místo, zaslechl jsem kolem deváté večer na chodbě domu kroky a tlumený hovor. Přes sklo dveří jsem uviděl dva ozbrojené muže, kteří drželi v šachu našeho kočího a ptali se: „Kde je?“ Okamžitě jsem pochopil situaci a utekl jsem druhými dveřmi přes zahradu rodičům naproti. Otec tomu první nechtěl uvěřit, ale společně s matkou se rozběhli k domovu. Dobíhal jsem ke dveřím, když se objevila ruka s pistolí. Přikřičl jsem se ke zdi, ozvala se rána a padl výstřel. Zatímco dva „partyzáni“ utekli, třetímu matka skočila po krku a zakřičela tak, že odhodil všechno šatstvo, které předtím pobral z otcova šatníku. S loveckou puškou a nějakými písemnostmi uprchl jeho kolega, ale seznamy udavačů, o které jim šlo, nenašli. Po útěku se sešli na statku Vládi Klečky, který když se dověděl, co provedli, vyhnal je pryč. „Pakujte, nenechám se kvůli vám zastřelit! Co jste si nadrobili, to si vyžerte,“ křičel na ně.

Otec přestřelku přežil?

Dovlekl se k lavičce a sdělil matce, že je postřelen. Lomcovala jím zimmnice, a tak matka zatopila v kamnech. Později několikrát opakoval: „To určitě nebyl nikdo z vesnice.“ Chtěl předejít odvetě.

Mezitím kočí odmítl zapřáhnout koně, velmi se bál. Sousedé také nepomohli, a tak jsem sedl na kolo a jel do Místku. Teprve na městské policejní stanici mi pomohli zajistit sanitku. Vyrozuměli také lékaře pracovní čtyři posádky Todt, který s vojáky dorazil na náš statek. Po mém návratu byl otec již v bezvědomí. Ještě před tím se ale po mně ptal, cítil, že umírá.

Místo sanitky přijelo obyčejné osobní auto. Když otce do něj ukládali, byl již v kómatu a těsně před branou nemocnice zemřel.

V sobotu se konal pohřeb. Dones nevím, kdo jej zajistil, ale bylo nám řečeno, abychom se nestarali. Rakev s otcovými ostatky byla vystavena ve velké zasedací síni frýdecké radnice. Proslovy jsem vůbec nevnímal. Smuteční průvod byl obrovský a končil na místeckém náměstí, kde bylo poslední rozloučení.

Po návratu z pohřbu jsme postávali všichni ve dvoře, nikomu se nechtělo domů. Tu se objevilo auto s jedním z hodnostářů, který

Hartmut (vlevo) se svým bratrem Lotharem

kondoloval matce. Ptal se jí, zda něco nepotřebuje a po krátkém otálení jí položil dotaz, zda má učinit odvetná opatření. Matka vše chladně odmítla a svému bratrovi Leovi řekla: „Ty právě by stejně nepotrestali a jak bychom tady pak mohli žít?“

O dalším osudu Hartmuta Moškoře, jeho sourozenců a smrti matky, se dozvíte v pokračování v příštím čísle. V textu byly použity citace z knihy Kdo seje vítr, sklízí bouři...

Otec (druhý zleva), vedle něj synové Lothar a Hartmut (s kloboučkem na hlavě) Foto | 3x Archiv Hartmuta Moškoře

| MICHAEL KUTTY, JIŘÍ SACHR

Je podvečer, venku zuří vichřice, teploměr ukazuje necelých devět stupňů. Na polovinu září docela nevlídné počasí, ale na Lysé hoře jsou zvyklí na daleko horší. Sedíme v restauraci Bezručovy chaty, kde je příjemně útulno. Hostů není mnoho, a možná i proto nás překvapuje, že marně čekáme, až nás někdo obslouží. Nakonec musíme k pultu sami. Vzhledem k počtu lidí působí docela komicky i hlasitá výzva, že je připraven k vyzvednutí smažený sýr. Ale hodnotit úroveň služeb restaurace jsme na vrchol Moravskoslezských Beskyd nepřišli. Dali jsme si dostaveníčko s Jiřím Stejskalíkem. Jedenasedmdesátiletým nadšencem, který má hlavní zásluhu na tom, že Bezručova chata znovu stojí. Právem je nazýván jejím kmotrem.

Jsou tomu právě dva roky, co byla Bezručova chata slavnostně otevřena. Jak na tento okamžik vzpomínáte?

Tehdy to byla neskutečná úleva, pocit radosti a štěstí zároveň. I když spíše mám pořád v živé paměti vše, co tomu předcházelo. Ale to by byly desítky hodin vyprávění.

Zkuste prosím alespoň ve stručnosti popsat hlavní milníky téměř nekončící úřednické mašinérie, která doprovázela výstavbu chaty.

Když jsem v roce 1993 přišel na vrchol Lysé hory, ptal jsem se, proč je v zemi velká díra. Odpověď mi bylo, že zde stávala chata, která před pětadvaceti lety téměř do základů vyhořela. A že prý už mnoho lidí chtělo postavit novou, ale jednou chyběly peníze, pak nebyla voda nebo se proti postavili ochranáři. Zkrátka, že tady chata nikdy nebude. Vzhledem k tomu, že se jednalo o pozemek Klubu českých turistů, bylo naší povinností se o něj postarat. Tak jsem začal běhat po úřadech a vyptávat se. To jsem vůbec netušil, co všechno mě čeká.

Povídejte...

Argumentačně jsem stavěl na tom, že pokud dojde k živelné pohromě, není třeba žádat o stavební povolení. Ale dozvěděl jsem se, že tato možnost je promlčená. Později mi bylo řečeno, že na Lysé hoře je stavební zástava. S výstavbou nesouhlasila CHKO Beskydy, protože v těsné blízkosti je národní přírodní rezervace Mazák. Proti obnově chaty byla také občanská sdružení, zejména hnutí Beskydčan. Několik let se prováděla biologická zkoumání, poté byl vrchol Lysé prohlášen za ptačí zónu a musela se udělat tzv. EIA (první stupeň hodnocení vlivu stavby na životní prostředí – pozn. aut.), což opět trvalo řadu let. Pak se musel záměr stavby veřejně projednávat. Územní rozhodnutí mělo

dvaasedmdesát podmínek. Ač je to k nevíře, správní řízení ovlivňovalo i politické poměry v zemi. Souhlas s obnovou chaty jsme získali až díky vládě premiéra Fischera. Takže když to shrnu, vyřizování trvalo osmnáct let, čtyři roky se stavělo, což je v součtu dvaadvacet let. V úhrnu to jsou tři banánové bedny plné výkresů, dokumentací a dopisů ze stovek hodin jednání.

Když se za tímto až neuvěřitelným byrokratickým bojem dnes ohlédnete, šel byste do toho znovu?

Vážím si odkazu a práce našich předků, ale kdybych tušil, jak se k nové chatě postaví vlastník a současný nájemce, tak bych do toho nešel (*chvilí se odmlčí*). My, kteří jsme chatu budovali, jsme měli jinou představu o jejím provozu. Očekávali jsme, že to bude laskavá a přívětivá horská chata s obsluhou a s usměvavým personálem, a ne nádražní bufet, kde se tlampačem obtěžují hosté. Po vinylové podlaze se chodí v nesmekách, uvnitř se mezi sebou perou psi, což mnoha lidem pochopitelně vadí. Je zde více věcí, se kterými nesouhlasíme.

Vraťme se k samotné stavbě. Jaké byly její začátky?

Neměli jsme ani korunu. Dokonce ani šéfové KČT nám nechtěli dát souhlas kvůli obavám, aby kvůli nedostatku peněz nezůstal na Lysé rozestavěný objekt. Ubezpečoval

jsem tehdejší vedení, že věřím slezskému národu a že to společně dáme dohromady, prostě jsem si to vzal na svou zodpovědnost. Napsali jsme žádost o podporu tři sta tisíc korun na Magistrát Frýdku-Místku na úklid požářiště, nakonec jsme dostali polovinu. Sklep po původní chatě byl během třiceti let zasypan odpadky. Když do toho marastu hrábl bagr, vyběhli z něj potkani a krysy. Odpadky a stavební suť jsme odváželi na skládku celý měsíc. Dobrovolníci, parta asi dvaceti lidí, pomáhali z obrovské hromady vybírat kameny. To byl první impuls. Lidé, kteří chodili nahoru, se ptali, co se tady děje, a říkali si, že se fakt asi začíná stavět.

Je obecně známo, že Bezručova chata byla obnovena díky značné sounáležitosti lidí, kteří přispěli téměř šesti milióny korun. Dá se tedy říci, že chatu vzkřísili turisté...

Rozhodně, protože veřejná sbírka měla obrovský úspěch. Lidé psali dopisy, chodily maily z celé republiky. Ohlas byl značný, dokonce i v zahraničí. Ozvalo se české rádio z Chicaga, krajané z Austrálie, z Kanady. Z Bruselu psala předsedkyně krajaňského spolku, že by chtěli přispět, ale že jsou staří a nemají moc peněz. Říkám jim, že každé euro má význam, a to nejen finanční. Krajané si mezi sebou prodávali české historické knihy za jedno euro a výtěžek dávali do hříčku.

Za tři měsíce paní psala, že posbírali šest set euro. Odepsal jsem jim, že to je skvělé, že za to máme nové dveře z masívu i s futrama, na kterých bude napsáno, že je daroval krajanský spolek z Bruselu. Načež paní napsala, že to je úžasné a že koupí ještě jedny dveře. Jednou jsem byl osloven, abych přišel k cizímu autu. V něm seděla devadesátiletá stařenka a třesoucí se rukou mi předávala stokorunovou bankovku, že by tak chtěla přispět. To jsou tak dojemné zážitky... Nebo jsem vyhlásil akci: Daruj paletu cihel. To bylo v letech 2011 a 2012 v době krize a jedna paleta stála necelé čtyři tisíce korun. Za půl roku jsme měli sto šedesát palet, z nichž jsme postavili hrubou stavbu. Pak jsme vyhlásili další akci: Chceš se podívat z vrcholu Lysé hory svým oknem? Tak daruj okno! Za tři měsíce jsme měli milion dvě stě tisíc na všechna okna. Chceš si posedět na své židli? Hned jsme měli peníze na koupi padesáti židlí a stůlů. Dnes má každá židle i stůl v restauraci štítek se jménem dárce. Totéž bylo s dveřmi, každá koupelna má jiné obkladačky podle dárců. Takto jsme dávali dohromady materiál a vybavení chaty. Nebo ještě jeden zážitek.

Vyprávějte...

Když byla hotova hrubá stavba, přišel pán v obleku a kravatě, s níkým se ne bavil a všechno si fotil. Říkal jsem si, to bude nějaká kontrola ohledně bezpečnosti práce nebo z hygieny. Později jsem se osmělil a zeptal se, co jej k nám vede. Odpověděl, že přijel z Kalifornie, že má taď rodinu. Dozvěděl se, že obnovujeme chatu a že v té původní spal, než utekl do Ameriky. Najednou vytáhl sto dolarů. Čtěl jsem znát jeho jméno, abychom jej mohli uvést na tabuli cti, ale paní nechtěl. Prostě mi důvěřoval a jen tak mi dal peníze. Krásných zážitků je spousta.

Zaznamenali jste vedle obyčejných lidí i podporu ze strany veřejných institucí?

Moravskoslezský kraj poskytl devět miliónů korun a z těchto prostředků jsme postavili suterén pod celou chatou, původní chata měla podsklepenou jen třetinu. CHKO si podmínilo souhlas s obnovou chaty jedině s tím, že tu bude probíhat environmentální vzdělávání. Takže jsme zrušili část suterénních místností a vytvořili jsme jednu audiovizuální učebnu. Zatímco původní

chata měla pětadvacet lůžek, ministerstvo životního prostředí nám povolilo jen čtrnáct. Zásadním argumentem bylo, že Lysá hora není průchozím vrcholem, takže tento počet je dle názoru úředníků pro nouzové spaní dostačující. Ale abych se vrátil k té podpoře, přispělo i dvaapadesát starostů okolních měst a obcí. Jejich podpora byla zásadní, i proto jsme pro ně na závěr stavby uspořádali děkovaný koncert.

Čtěl jste to někdy vzdát?

Mockrát, byl to nekonečný boj s větrnými mlýny. Bez obětavých dobrovolníků bych nic nesvedl. V letech 1997-1998 jsme po katastrofálních povodních opravovali cesty a stezky, mostky a vodoteče, abychom přesvědčili ochranáře, že nám na přírodě a krajině záleží. S dobrovolníky jsme si také říkali, že až dostavíme chatu na Skalce, vrhneme se na Bezručku, to bylo v roce 2001. Potom se mě pořád ptali, proč už ji nestavíme. Obyčejní lidé ty úřednické obstrukce a šprajce nechápali. Léta ubíhala, nic se nedělo a oni mi říkali, že jsem jim lhal, abych je nalákal na Skalku. Na Lysou jsem chodil v pět ráno, abych se s těmi lidmi nepotkal. Už jsem nevěděl, kudy chodit, bylo mi trapné. Říkali mi, že jsem slibotechna, že Bezručova chata nebude a já je oklamal. Jedna věc mne ale trápí nejvíce. Na Lysou chodil devadesátiletý pan Židek, náruživý turista. V roce 2010 jsme se brzy ráno potkali kousek pod vrcholem. Jako vždy jsme se objali a on spustil: „Jiříku, chata bodejť bude.“ Já mu říkal, ať vydrží, že bude. Nedočkal se, protože o rok později zemřel. Taky kvůli němu jsem to chtěl co nejvíce urychlit.

Snahou KČT i ostravského architekta Josefa Havlíčka bylo co nejvíce zachovat původní funkcionalistickou podobu chaty. Vypadá dnes Bezručova chata tak, jak jste si ji v plánech představovali?

Řekl bych, že skoro ano, změny jsou jen v interiéru. Ale musím se vrátit k tomu, o čem jsem mluvil. Vadí mi jiné věci. Třeba nahoře je místnost pro přespání na matracích nebo ve spacácích. Tak jsme to měli vymyšlené, aby to bylo pro studenty, pro skauty, prostě pro ty, co mají hlouběji do kapsy. Bohužel prostor pro nocování je nevyužitý. V prvním patře je pět dvoulůžkových pokojů se sociálním zařízením, které jsou pronajímány za velké peníze.

Jiří Stejskalík u základního kamene původní chaty, který je součástí obvodového zdiva současné Bezručovy

Foto | Jiří Sacher

To se ale docela výrazně rozchází s vaší původní filozofií...

Je to největší zklamání pro všechny dobrovolníky i pro dárce a sponzory. Když jsme chatu stavěli, věřili jsme, že chata bude sloužit především turistům, a ne pouze byznysu. Vzpomínám si, jak deset chlapů z Brna putovalo po hřebeni směrem od Skalky a měli namířeno až do Valašského Meziříčí. Bylo špatné počasí a jejich vedoucí se mne zeptal, zda by na půdě mohli přespat. Já mu říkám, že ano, ale ne zadarmo, že druhý den budou pomáhat na stavbě. A tak se i stalo. Pak mi zavolali, že by přišli znovu. Není to nádherné? Pro tyto lidi jsme Bezručku stavěli! Když jsem byl v největších stresech a tísňích, takové chvíle mě nejvíce povzbuzovaly. Starostové okolních obcí se mě ptají, proč chata nefunguje v takovém duchu, jak jsme to

plánovali. V tomto směru jsme bezmocní, majoritní podíl není na Moravě.

Z čeho naopak máte největší radost?

Z projektu nazvaného Dostaňte děti od počítačů a televizorů do přírody aneb společně na Lysou horu. Dokonce jsme na něj získali záštitu ministerstev školství, zdravotnictví a životního prostředí. Princip edukačního projektu je jednoduchý, děti s učiteli přijedou do Ostravice na nádraží, kde je čekají dva lektori. Společně jdou na Lysou přes pět stanovišť a během cesty se učí. Je to pro ně běžný učební den se zábavou i fyzickou námahou. Má to obrovský úspěch, vloni se konal první ročník a na Lysé hoře bylo přes sedm stovek dětí. Zapojilo se třicet dva škol z celého kraje. Plánujeme, že cesty rozšíříme i na chatu Prašivá, na níž vede pro menší děti vhodnější terén.

Sokolky vstupují do nové sezóny s řadou změn

Volejbalistkám TJ Sokol Frýdek-Místek za pár dní začne nová extraligová sezóna. V hráčském kádru trenéra Leopolda Tůmy nezůstal kámen na kameni. Na důležitém postu nahrávačky se nově představí Izabela Blasiaková z Polska. Na blok přichází z Ostravy Kateřina Kvačilová, na univerzální post Adéla Borovcová ze Šternberka. Z juniorek se do ženského týmu připojila smečačka Alena Štundová.

Naopak dres Frýdku-Místku už nebudou oblékat Jurčíková, Teperová, Holíšová a Uhrová. Změna nastala také v realizačním týmu, který na pozici asistentky trenéra rozšířila Alexandra Dedková.

V přípravných střetnutích se sokolkám vcelku dařilo. Nejprve obsadily třetí příčku na tradičním mezinárodním turnaji O pohár rektora Univerzity

Palackého. Ve skupině nejprve prohrály s domácí Olomoucí 0:3, poté zvítězily 3:1 nad Olympem

Praha a stejným poměrem i nad rakouským mistrem z Vídně. V semifinále pak podlehl extraligovému nováčkovi z Liberce 0:3. V boji

o konečnou bronzovou příčku Frýdek-Místek uspěl, když po vyrovnané bitvě zdolal maďarský celek Fatum Nyiregyháza 3:2.

Na následném turnaji v polské Pszczyně sokolky porazily Ostravu 3:2 a domácí juniorskou reprezentaci 3:0. Na první místo však nakonec nedosáhly, protože prohrály se Szczyrkem 2:3. Z celkového prvenství v turnaji se radovala Ostrava. Nejlepší hráčkou Frýdku-Místku byla vyhlášena Izabela Blasiaková.

Do extraligové soutěže vstoupí Sokol F-M na palubovce Fénixu Brno, prvním domácím soupeřem bude Liberec.

KAM VYRAZIT FANDIT?

FOTBAL – FNL Stadion Stovky

9. 10., 15:30 **MFK Frýdek-Místek – FK Olympia**

14. 10., 16:00 **MFK Frýdek-Místek – FC Hradec Králové**

HÁZENÁ, EXTRALIGA MUŽŮ ZŠ Pionýrů 400

8. 10., 17:00 **Pepino SKP Frýdek-Místek – TJ Sokol Nové Veselí**

HOKEJ, WSM LIGA Hala Polárka

9. 10., 18:00 **HC Frýdek-Místek – VHK Robe Vsetín**

14. 10., 17:00 **HC Frýdek-Místek – Slovan Ústí nad Labem**

16. 10., 18:00 **HC Frýdek-Místek – HC Energie Karlovy Vary**

21. 10., 17:00 **HC Frýdek-Místek – HC Zubr Přerov**

28. 10., 17:00 **HC Frýdek-Místek – HC Slavia Praha**

1. 11., 17:00 **HC Frýdek-Místek – ČEZ Motor Č. Budějovice**

VOLEJBAL, EXTRALIGA ŽEN ZŠ Pionýrů 400

21. 10., 17:00 **TJ Sokol Frýdek-Místek – VK Dukla Liberec**

VOLEJBAL, I. LIGA MUŽŮ Domov mládeže při SPŠ

13. 10., 20:00 **BV Beskydy – MFF Praha**

14. 10., 17:00 **BV Beskydy – TJ Zikuda Turnov**

27. 10., 20:00 **BV Beskydy – TJ Spartak Velké Meziříčí**

28. 10., 17:00 **BV Beskydy – TJ Sokol Dobruška**

Náročnou Beskydskou sedmičku dokončila jen polovina účastníků

Letošní ročník extrémního závodu Adidas-Continental Beskydská sedmička byl nesmírně náročný. Na svou pouť z Třince do Frenštátu pod Radhoštěm vyrazilo na 3000 účastníků. Během trasy postupně zdolávali vrcholy Javorový, Ropici, Travný, Lysou horu, Smrk, Čertův mlýn, Radhošť a Velký Javorník. V deštivém počasí však B7 dokončila jen polovina závodníků, devadesát pět kilometrů dlouhou trasu skrz celé pohorí jich zvládlo 1561. Jako první dorazili do cíle loňští vítězové Marek Causidis a Stanislav Najvert. Celou trasu pokořili za 12 hodin a 1 minutu a stali se tak podruhé v řadě mistry České republiky v horském maratónu dvojic.

„Tento ročník byl opravdu hodně náročný. Zima a déšť vytvořily nepříjemné podmínky, nicméně podařilo se nám je překonat,“ uvedl v cíli Marek Causidis. Na druhém místě skončila dvojice Pecina, Košťák, pro bronz si dokráčeli Bezdek a Novotný.

Skvělý výkon byl k vidění i v kategorii smíšených párů, kde se z vítězství radovali Filip Šilar s Annou Čajkovou a celkově skončili na výborné sedmé příčce. Nejrychlejším ryze dívčím duem byly Marie Zelená s Kristýnou Chmelkovou.

Také letos byl součástí závodu B7 projekt Každý metr pomáhá. Výtěžek této sbírky putoval po šesti letech opět k těžce popálenému Lukáši Hyblvi.

**STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA,
Frýdek-Místek, p. o.**

ODBORNOST JE JISTOTA UPLATNĚNÍ

K MATURITĚ NAVÍC:

- výuční list
- podpora výuky matematiky
- řidičský průkaz A1, B, C, T
- možnosti specializace
- praxe ve firmách

www.damevic.cz

• AGROPODNIKÁNÍ

- Chov koní a alternativní plodiny
- Mechanizace a služby

• MECHANIK SEŘIZOVAČ

- Obsluha a programování CNC strojů

• PROVOZ A EKONOMIKA DOPRAVY

- Logistika a celnictví
- Logistika a silniční doprava

Dny otevřených dveří: 8. 11. a 6. 12. 2017

Pořádáme pro veřejnost rekvalifikační kurzy a kvalifikační zkoušky.

www.sosfm.cz

REKONSTRUKCE CHALUPY A JEJÍ FINANCOVÁNÍ

Financování rekonstrukce rekreačního objektu

Veškeré stavební úpravy a také nákup chaty či chalupy můžete financovat prostřednictvím stavebního spoření. Je však třeba splnit určité podmínky. Na začátku je nutné si ujasnit, zda jde o objekt rekreační, nebo se jedná o objekt určený k bydlení. Toto je definované v listu vlastnictví, který vydává příslušný katastrální úřad.

Často si lidé myslí, že mají chalupu (tedy rekreační objekt), ale zpravidla jde podle listu vlastnictví o objekt určený k bydlení. Před rokem 1989 si totiž lidé někdy nechávali administrativně změnit dům na objekt určený k rekreaci, aby náhodou nedostali do domu nájemníka.

Pokud tedy zjistíte, že se původně jedná o objekt k bydlení, a nikoliv rekreační, je možné tuto situaci řešit, a to tak, že původní stav získáte navrácením čísla popisného. Stačí zažádat u místně příslušného městského úřadu.

Číslo popisné

Přiděluje se po kolaudaci stavby a je podmínkou pro zápis v katastru nemovitostí. Číslo popisné se změní jen při změně katastrálních hranic a prakticky vzniká a zaniká s existencí nemovitosti. Vznikne-li na místě zaniklého či zbořeného domu nová stavba, dostane také nové číslo popisné. Čím je nemovitost novější, tím je číslo popisné vyšší. Má-li dům více vchodů, bude mít i více popisných čísel, pro každý vchod zvlášť.

Pokud tedy máte rekreační objekt a chcete jej rekonstruovat, doporučujeme vám splnit tyto podmínky:

V případě, že máte objekt s evidenčním číslem a provedete rekonstrukci, je nutné udělat i rekolaudaci na objekt k bydlení, což při žádosti o úvěr dokládáte projektovou dokumentací.

Často se stává, že lidé zbourají chatu a na původních základech postaví novou chatu. V tom případě záleží na tom, jak jsou nastavené příslušné dokumenty od úřadu.

Základní podmínkou pro poskytnutí úvěru ve vazbě na stavební spoření je, že objekt splňuje

parametry bydlení. Dále se požaduje toto:

1. Z projektové dokumentace nebo vyjádření odhadce vyplývá, že v objektu bude nebo už je:
 - přiděleno číslo popisné nebo číslo evidenční,
 - více než 50 % plochy obytné,
 - WC, koupelna, vytápění, kuchyň.
2. Před financováním předkládáte čestné prohlášení, že vy nebo osoba blízká nebudete nemovitost využívat k bydlení.
3. V případě, kdy parametry bodu 1 mají být docíleny právě financováním:
 - V případě, kdy se u úvěru standardně provádí oceňo-

vání: Po dokončení stavby, tj. po kolaudaci, odhadce provede na místě kontrolu, zda postavený objekt odpovídá projektové dokumentaci.

- V případě, kdy se běžně neprovádí oceňování nemovitosti a nedojde k dohlídkám, předkládáte po dokončení financování stavby čestné prohlášení, že byla splněna účelovost úvěru, tzn. rekonstrukce a výstavba byla dokončena.

Svěťte se do rukou specialistů

Žádný učený z nebe nespadl, proto doporučujeme před rozhodnutím rekonstruovat nebo přestavovat chatu či chalupu vše konzultovat s odborníky na fi-

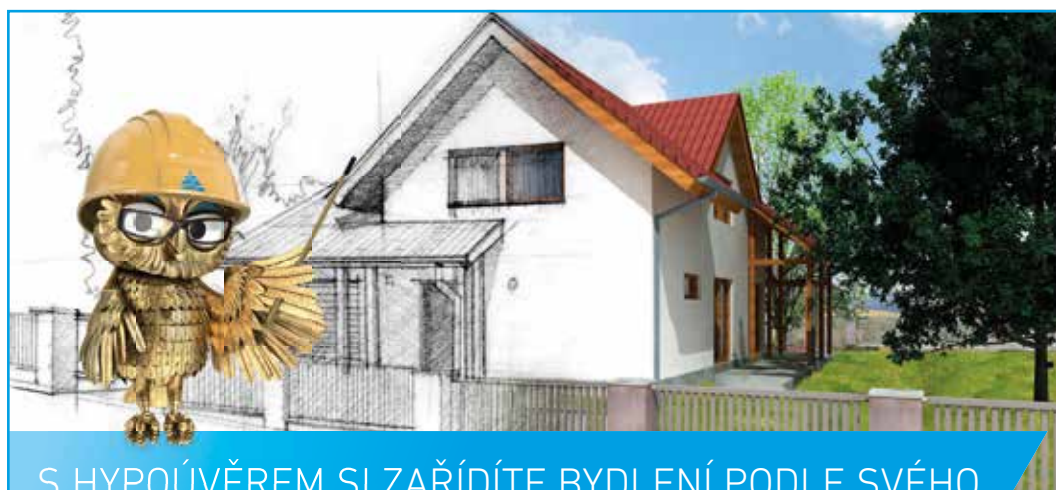
nancování. Můžete tak řešit konkrétní případ z hlediska dokumentů a postupu a rozhodnout se, zda budete fi nancovat prostřednictvím stavebního spoření, nebo si vezmete hypotéku. Kontaktovat můžete odborníky na fi nancování z Modré pyramidy.

Prvních 10 čtenářů, kteří si u nás vyřídí Hypoúvěr, obdrží rizikové životní pojištění na celý rok zdarma.*

Aleš Kocur, oblastní ředitel
e-mail: ales.kocur@mpss.cz
mobil: 608 47 42 47

Poradenské centrum:
Frýdek-Místek, Nádražní 108

* Nabídka platí pouze u uvedeného fi nančního poradce.

S HYPOÚVĚREM SI ZAŘÍDÍTE BYDLENÍ PODLE SVÉHO

1 000 000 Kč od 3 862 Kč měsíčně

- výhodná úroková sazba
- garance maximální výše úrokové sazby po celou dobu splácení
- možnost rozložení splátek až na dobu 30 let
- daňová úspora ze zaplacených úroků z úvěru

Aleš Kocur, oblastní ředitel
Tel.: 608 474 247, e-mail: ales.kocur@mpss.cz
Nádražní 1088, Frýdek-Místek

Modrá pyramida
Váš rádce na finance

Reprezentativní příklad: RPSN níže uvedeného příkladu je 2,49 %.

Výše úvěru na bydlení, s požadovaným zřízením zástavního práva k pohledávce na výplatu vkladu ze stavebního spoření a zástavního práva k nemovitosti, je 1 000 000 Kč. Splatnost úvěru je 30 let, pevná roční úroková sazba s fixací 5 let je 2,39 %. Měsíční splátky: 1.–360. splátka je 3 907 Kč, 361. splátka je 3 493 Kč. Splátky ve fázi překlenovacího úvěru nevedou k okamžitému umořování jistiny. Celková částka splatná spotřebitelem je 1 304 414 Kč a celková doba trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru je 361 měsíců. S úvěrem jsou dále spojené následující úhrady: zpracování a vyhodnocení žádosti o úvěr 2 900 Kč, zasilání ročního výpisu z účtu stavebního spoření i účtu úvěru 25 Kč, vedení účtu stavebního spoření a úvěru ve fázi přiděleného úvěru 25 Kč měsíčně, vyhodnocení rizik spojených s nemovitou zástavou 2 900 Kč, návrh na vklad zástavního práva (zápis i výmaz) do katastru nemovitostí celkem 2 000 Kč. Pro získání úvěru za nabízených podmínek je nezbytné uzavření smlouvy o stavebním spoření, směřování příjmu a plateb na účet vedený Komerční bankou, a.s., a pojištění nemovitosti (náklady nejsou zahrnuty v RPSN).

Na základě této nabídky nevzniká nárok na získání úvěru.

DIVADLA

Nová scéna Vlast

8. 10., 15:00 **Myška Terka, veverka Klárka a skřítek Naschválíček**

Interaktivní pohádka i pro ty nejmenší děti. Uvádí: Divadýlko Ententyky.

10. 10., 19:00 **Smolíkoví**

Představení s písničkami na motivy kultovního maďarského animovaného seriálu. Středobodem hry jsou pak spory a hlášky Pepy a Gábi Smolíkových v podání E. Holubové a B. Klepla. Uvádí: Studio Dva divadlo.

15. 10., 15:00 **Královská pohádka**

Činoherní pohádka s písničkami. Uvádí: Divadlo Kozlovice.

22. 10., 15:00 **Kocourek Modroočko**

Poeticky laděný muzikál s písničkami M. Ebena. Pohádka je vhodná pro děti od 3 let. Uvádí: Divadlo Špilberg Brno.

23. 10., 19:00 **HAPRDÁNS neboli Hamlet PRINC DÁNSKÝ**

Tato svižná komedie je originální v tom, že se hraje především o všem, co v Hamletovi přímo není, ale co by tam být mohlo a někdy i mělo. Uvádí: Národní divadlo moravskoslezské. Účinkují: A. Cónová, Z. Kantorová a další.

29. 10., 15:00 **Krtek a hodiny**

Pohádka plná písniček a legrace děti zavede nejen do pohádky. Vhodné pro děti od 3 let. Uvádí: Divadlo Kaňka.

Divadlo Čtyřlístek

14. 10., 15:00 **O líných strašidlech**

Veselá činoherní pohádka pro děti od 4 let o líné hastrmance, ježibabě a pokladu ukrytém ve starém mlýně. Hraje: DS KuKo F-M.

14. 10., 19:00 **Padesátka**

„Dědova zlomená hůlka je takový jizerský Excalibur.“ Autor textu: P. Kolečko. Režie: J. Vašek. Hraje: Komorní divadlo Arté.

21. 10., 15:00 **Příhody medvídky Ťupinka I.**

Loutková pohádka pro děti od 3 let vypráví první příhody malého medvídky a jeho tatínka medvěda, lišky i malého pejška. Hraje: DUO F-M.

Frýdlant n. O., kulturní centrum

10. 10., 19:00 **Komici, s.r.o.**

Stand Up Comedy Show. Hrají: M. Knor a T. Matonoha.

12. 10., 10:00 **BIO senior**

Romantická komedie.

22. 10., 16:00 **Pohádky z košíku**

Antiluzivní ztvárnění tří pohádek: Šíleně smutná princezna, Strašidýlko Emílek, Čert a Káča. Hraje: Divadlo SemlámFor.

27. 10., 18:00 **Čtení ke kafi**

Autorské divadlo Maléhry Danieli a Nikolý Zbytovských a Barbory Seidlové přichází opět s něčím nevšedním.

KINA

Nová scéna Vlast

6. 10., 9:30 **Bijásek: O kocouru Mikešovi 1**

6. 10., 17:00 **Esa z pralesa**

6. 10., 19:00 **Blade Runner 2049**

7. 10., 15:00 **Bijásek: Mimi šéf**

7. 10., 17:00 **Esa z pralesa**

7. 10., 19:00 **Blade Runner 2049**

8. 10., 17:00 **Esa z pralesa**

8. 10., 19:00 **Hora mezi námi**

8. 10., 17:00 **Esa z pralesa**

9. 10., 19:00 **Wind River**

12. 10., 17:00 **My Little Pony Film**

12. 10., 19:00 **Sněhulák**

13. 10., 17:00 **My Little Pony Film**

13. 10., 19:00 **Sněhulák**

14. 10., 17:00 **Hurvínek a kouzelné muzeum**

14. 10., 19:00 **Sněhulák**

15. 10., 10:00 **Snídaně v kině: Malý princ**

15. 10., 17:00 **Dokud nás svatba nerozdělí**

15. 10., 19:30 **Dvojité milénec**

16. 10., 17:00 **Dny proti chudobě: Opři žebřík o nebe**

16. 10., 19:00 **Dny proti chudobě: Já, Daniel Blake**

18. 10., 10:00 **Srdečně vás vítáme**

18. 10., 19:00 **Skrytá čísla**

19. 10., 17:00 **Bajkeři**

19. 10., 19:00 **Geostorm: Globální nebezpečí**

20. 10., 9:30 **Bijásek: Velká sýrová loupež**

20. 10., 17:00 **Bajkeři**

20. 10., 19:00 **Alibi na míru**

21. 10., 15:00 **Bijásek: Já, padouch 3**

21. 10., 17:00 **Esa z pralesa**

21. 10., 19:00 **Po strništi bos**

22. 10., 17:00 **Esa z pralesa**

22. 10., 19:00 **Po strništi bos**

24. 10., 19:00 **To**

27. 10., 10:00 **Prázdniny, hurá do kina:**

LEGO® příběh

27. 10., 15:00 **Prázdniny, hurá do kina:**

LEGO® Batman Film

27. 10., 17:00 **Prázdniny, hurá do kina:**

LEGO® Ninjago Film

27. 10., 19:00 **Prázdniny, hurá do kina:**

Thor: Ragnarok

28. 10., 17:00 **Prázdniny, hurá do kina:**

Earth: Den na zázračné planetě

28. 10., 19:00 **Prázdniny, hurá do kina:**

Thor: Ragnarok

29. 10., 17:00 **Prázdniny, hurá do kina:**

Earth: Den na zázračné planetě

29. 10., 19:00 **Jigsaw**

30. 10., 19:00 **Chlapi nepláčou**

31. 10., 19:00 **O těle a duši**

KONCERTY

Evangelický kostel

8. 10., 17:00 **Štěpán Rak a Alfred Strejček v pořadu VIVAT COMENIUS**

Benefiční koncert.

Kostel sv. Jošta

8. 10., 18:00 **Rejchovo kvarteto**

V programu zazní skladby A. Rejcha a V. J. Veita. Účinkují: I. Iliev - housle, V. Manová - housle, Z. Procházková - viola, L. Mašek - violoncello.

Základní umělecká škola

10. 10., 19:00 **Koncert Společná věc**

Kostel sv. Jana a Pavla

11. 10., 19:00 **Liselotte Rokyta a Sander van den Houten: Panova flétna a varhany**

Uznávaná interpretka východoevropské folklorní hudby se představí se svou panovou flétnou v chrámovém prostředí a v neobvyklém spojení s varhany.

Národní dům

13. 10., 19:00 **Jan Vittinger a Martin Levický**

J. Vittinger je český sólový trumpetista a komorní hráč, M. Levický se zúčastnil prestižních klavírních mistrovských kurzů.

Hudební klub Stoun

13. 10., 20:00 **Katarzia**

Slovenská diva často přirovnávaná k Z. Navarové poprvé ve F-M.

20. 10., 21:00 **Tatabojs**

28. 10., 20:00 **Kosheen - Markee Ledge | DJ SET**

Kino Vlast

17. 10., 19:00 **Radůza s kapelou**

Charismatická zpěvačka s nezaměnitelným hlasem představí s kapelou své zatím poslední album „Marathon – příběh běžce“.

Frýdlant n. O., ZUŠ

23. 10., 18:00 **Ad libitum**

Členové ansámblu Ad libitum jsou renomovaní interpreti klasické hudby. Jako profesionální muzikanti působí v Janáčkově filharmonii Ostrava. Hrají: R. Herodes, housle; A. Herodesová, viola; M. Juríková, zpěv; L. Michel, klavír.

VÝSTAVY

Muzeum Beskyd

do 13. 11. **Antonín Kroča a rodina**

Mistr neoexpresionismu z údolí říčky Ondřejnice vystavuje svá díla. Ve výstavě jsou i díla synů Antonína Kroči jr. a Petra Kroči, práce M. Políánové, J. Kročové-Valčíkové a H. Sládkové. K výstavě je připravena i výuková lekce pro školy.

do 29. 10. **Výstava dětských literárních prací z Mezinárodní soutěže**

V rámci spolupráce s Městskou knihovnou F-M budou představeny práce mladých čtenářů.

Textilka na Těšínské ulici

12. 10. **FM Salon 2017**

Výstava frýdecko-místeckých profesionálních i amatérských výtvarníků sdružených ve V-Klubu FM.

do 15. 10. **NA ŠICHTU do textilky**

Výstava se pokouší zmapovat počátky textilní výroby ve Frýdku, Místku a jejich okolí.

OSTATNÍ

Muzeum Beskyd

5. 10., 16:30 **Od draissiny k bicyklu**

Přednáška přibliží vývoj velocipédů až k dnešním typům jízdních kol, chybět nebudou historické koloběžky. Doplněno panelovou výstavou a výstavou cca 25 historických kol zn. Koh-i-Noor, ČZ, Stadion, Velamos, Favorit, Eska aj.

6. 10., 17:00 **Aukce výtvarných děl**

Katalog dražených děl na www.charitafm.cz. Výtěžek je určen na pomoc seniorům.

12. 10., 16:30 **Ondřejník – 110 let chaty Klubu českých turistů**

Přednáška přibliží historii turistiky na vrcholu Ondřejníku.

19. 10., 16:30 **Znáte frýdecké a místecké ulice?**

Přednáška přibliží řadu unikátních historických záberů a dávno zaniklých staveb.

Městská knihovna F-M, pobočka Místek

10. 10. 18:00 **Ivo Petr: Aljaška**

Cestovatelská přednáška.

13. 10. 17:00 **Dvojměstí Frýdek-Místek, Bielsko-Biala**

Vernisáž výstavy.

19. 10. 16:30 **Jaroslav Olšák: Okouzlen knihou**

Přednáška G. Pelikánové.

26. 10. 16:30 **Svět středověkých katedrál**

Přednáška Marka Zágoty.

30. 10. 18:00 **Listování Lukáše Hejlíka: Gottland**

Zahájení Festivalu čtení.

Kino P. Bezruč

12. 10., 20:00 **Hvězdy, jak je neznáte**

Jan Kraus a David Kraus – dvě postavy českého show businessu a jejich historie. Večer plný zábavy doplní hudební vystupy D. Krause.

21. 10., 15:00 Zpíváme a tančíme s Mišou – Halloween

Interaktivní písničková show pobaví i aktivně zapojí děti i jejich rodiče. Vítané jsou děti v kostýmech.

Kino Vlast**11. 10., 19:00 Brutální líbáčky | Diáky**

Populární besedy Diáky známé z pražských kin či brněnského kina Scala doputovaly až do F-M. Téma: Brutalita má mnoho podob aneb Pěšky od Mexika po Kanadu.

Národní dům**19. 10., 18:30 Povídání v Zeleném baru s Pavlem Drozdem**

L. Magdoři si bude povídat s evolučním biologem o množství druhů organismů na planetě. P. Drozd bude vyprávět i o Papui Nové Guineji, kde pracoval na výzkumech. Z pozice prorektora Ostravské univerzity se vyjádří i k tématu hodnocení vědeckých prací a podvodů ve vědě.

Zámecké náměstí**7. 10., 9:00 Nádherné stopy historie**

Aneb poznej erby, busty a sochy našeho města. Vydejte se s průvodcem za sochami a erby, které se nacházejí ve F-M.

Frýdecký hřbitov**14. 10., 16:00 Tajemství frýdeckého hřbitova**

Na frýdeckém hřbitově je pochováno několik osobností, které zasáhly do kulturního, společenského a ekonomického života Frýdku a Místku. V průběhu prohlídky navštívíme místa, kde jsou pohřbeni.

Kulturní dům Frýdek**8. 10., 10:00 Pohádkoland Medvídek MiOlí**

Nová show od tvůrců představení Šmolové jsou zpět.

13. 10., 14:00 Přehlídka hudby, tance a zpěvu seniorů**Hudební klub Stoun****10. 10., 20:00 LiStOVÁní**

Americký spisovatel R. Fulghum se vrací do Česka, aby s projektem LiStOVÁní představil svou novou knihu Opravář osudů. Návštěvníci uvidí i divadelní představení z knihy Co jsem to proboha udělal? a pak budou mít možnost si s R. Fulghumem popovídat a nechat si podepsat knihy. Několik z jeho titulů bude i na místě výhodně k mání.

30. 10., 20:00 Na stojáka

Stand-up comedy dává prostor současným stand-up komikům.

Kostel sv. Jana a Pavla**15. 10., 17:00 Vernisáž fotografa J. Štreita****Lidový dům****15. 10., 18:00 Beseda s fotografem J. Štreitem****27. 10., 19:00 Taneční večer s Duem Ella****Knihkupectví Kapitola****24. 10., 18:00 Vlastimil Vondruška**

O profesi spisovatele, o historii i o dnešku s nejuspěšnějším současným českým autorem historických románů.

Letiště Bahno**7. 10., 10:00 Pobeskydská drakiáda**

16. ročník, 10-12 modelů, soutěž od 14 hod.

Pstruží, restaurace Vlčárna**7. 10., 13:00 Motosraz na Pstruží**

8. ročník pořádá Beskydský veterán klub, od 15 hodin je na programu benzínová jízda v poměru 1:33, dále občerstvení a soutěže.

Staré Hamry, Beskydská oblast tmavé oblohy**7. 10., 15:00 Noc vědců 2017**

Na Gruni jsou opět připraveny zajímavé přednášky, projekce filmu z dokumentárního cyklu Tiché hrozby spojené s diskuzí. Před den se bude pozorovat Slunce dalekohledem, v noci je přichystáno pozorování noční oblohy dalekohledy.

Vyšní Lhoty, chata Prašivá**7. 10., 18:00 Napříč USA – na lehokole za východem slunce**

O tom, jak se jezdí na kole po USA nádhernou přírodou západního pobřeží, jací jsou pohostinní lidé na středozápadě a jaké jsou úžasné cyklostezky na východním pobřeží. USA je ideální pro cestování „na těžko“. Promítá a vypráví cyklocestovatel a fotograf K. Trška.

18. 10., 19:00 Thajsko – dva měsíce bez cestovky

Promítá a vypráví cestovatel P. Kozák.

Ostravice, hotel Freud**11. 10., 20:00 LiStOVÁní**

Akce s R. Fulghumem.

Frýdlant n. O., Janáčkova síň**19. 10., 18:00 Medailonek Štěpána Kotka a Františky Pituchové**

Tradiční podzimní akce.

Frýdlant n. O., kulturní centrum**18. 10. Mezinárodní outdoorový festival**

Soutěžní putovní přehlídka outdoorových filmů. Festival je zaměřen na sporty i život s outdoorovou tematikou, na filmy dobrodružné, extrémní, adrenalinové, ale také cestopisné.

INZERCE

**Čím více oken,
tím méně peněz.**

S námi jsou snadné počty.

OBCHODNÍ KANCELÁŘE VE VAŠEM REGIONU:

OSTRAVA	ostrava@pramos.cz, 775 591 346
OPAVA	opava@pramos.cz, 775 591 357
NOVÝ JIČÍN	novyjcicin@pramos.cz, 775 591 361

800 100 111, více na www.pramos.cz

**ČESKÝ VÝROBEK
OCHRANĚNÁ ZNAČKA**

PRAMOS

Využijte množstevní slevy také v Říjnu.

FMP 1249/01

STAVOVSKÁ
S.R.O.
Poliklinika - Místek
8. pěšího pluku 85, Frýdek-Místek

**VOLEJTE naše pracoviště včas,
dokud máme volné termíny!!!**
tel.: 558 900 327

Dentální hygiena 2. patro

VZP přispívá - proplácí úhradu těhotným ve výši 1.000,- Kč.

**ZÁŘIVĚ BÍLÝ CHRUP
VE ZDRAVÝCH ÚSTECH**

Nabízíme preventivní a léčebné programy pro:

- těhotné
- děti
- dospělé
- pacienty s fixními rovnátky
- pacienty s implantáty
- pacienty s fixními náhradami
- pacienty s citlivostí zubů
- bělení zubů

Co je náplní práce dentální hygienistky?
Jedná se o vzdělávací, preventivní a léčebnou péči o Vaše orální zdraví.

- komplexní vstupní vyšetření
- stanovení léčebného plánu
- motivace pacienta k péči o vlastní chrup
- instruktaž a nácvik správné techniky čištění
- doporučení vhodných pomůcek pro domácí péči
- odstranění zubního plaku
- odstranění zubního kamene
- odstranění pigmentací
- leštění zubů – polishing
- léčba parodontitidy
- lokální fluoridace zubů (dětí i dospělých)
- pečetění fisur
- ošetření citlivých krčků a klínovitých defektů
- bělení zubů
- kontrolní vyšetření pacienta – recall

Chcete si zachovat zuby zdravé a krásné po celý život?
ČISTÉ ZUBY NEMOHOU ONEMOCNĚT!

Těším se na Vaši návštěvu.
www.pkmistek.cz

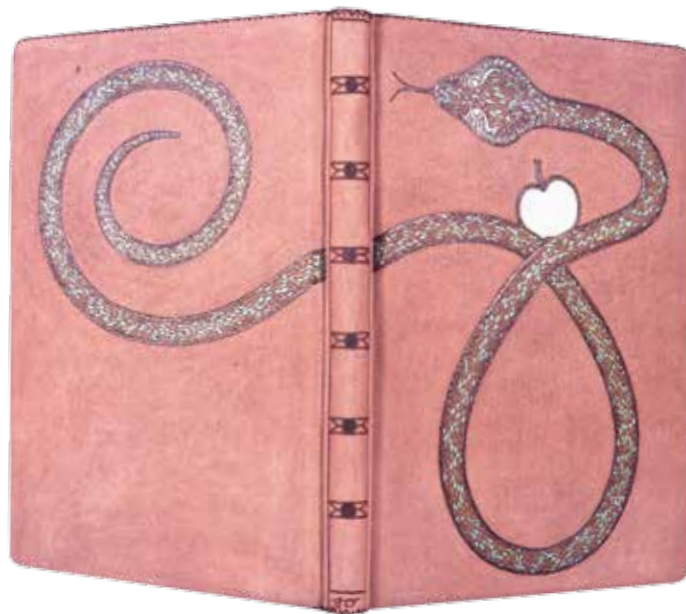
FMP 1251/01

Frýdecko-místecké ulice – po kom se jmenují?

Jaroslava Olšáka

Šedesát let prožil Jaroslav Olšák v Místku a je paradoxní, že „svou“ ulici má ve Frýdku. Sto šedesát metrů dlouhá ulice se třemi domy s číslem popisným se stejně jako ulice Františka Krasla, o které jsme psali v minulém čísle, nachází v lukrativní frýdecké lokalitě „Za hradem“.

Ve Vsetíně, kde se narodil 13. dubna 1914 do rodiny hlídače ve sklárnách, se seznámil s „knihařinou“ v dílně Antonína Pokorného. Svoje znalosti si postupně prohluboval na odborné pokračovací škole, soukromým studiem u Jana Kobzáně ve Zlíně a u věhlasného typografa Metoděje Kalába. V roce 1935 přišel do Místku, kde pracoval v dílně syna Antonína Pokorného. Již v následujícím roce si na Frýdlantské ulici zřídil vlastní knihařskou dílnu, kterou musel vzhledem k bourání „starého“ Místku v roce 1967 přemístit na

Olšákova umělecká knižní vazba

Foto | Muzeum Beskyd ve Frýdku-Místku

sídlíště Riviéra. Jeho činnost byla mnohostranná: byl knihvazačem, grafikem a tiskařem, malířem,

dělal rámy a šperkovnice. V roce 1944 vydal první bibliofilský tisk Obrana Xantippy od Karla Fiži,

který byl kvůli cenzuře antidaťován rokem 1937. V roce 1948 poprvé obeslal soutěž umělecké knižní vazby v Praze. Od 40. let 20. století vystavoval samostatně v regionu a v zahraničí, zúčastňoval se i kolektivních výstav.

Bohumil Pavlok, jeden z jeho nejbližších, napsal, že „...nepřeborné množství artefaktů vzniklo v ateliéru Jaroslava Olšáka ... zrodila se zde i řada vzácných přátelství, duchovních sblížení a porozumění“. Muzeum Beskyd získalo po smrti Jaroslava Olšáka (Zemřel ve Frýdku-Místku 10. května 1995) jeho bohatou pozůstalost: vedle korespondence, katalogů, knih a časopisů také soubory studií, kreseb, návrhů, grafických listů či štoků, předměty z knihařské dílny, dále jeho obrazy, šperkovnice a bibliofilské tisky s vlastní grafickou úpravou.

PhDr. Kateřina Janásová, literární historik a správce sbírek Muzea Beskyd ve Frýdku-Místku

O místních a pomístních jménech a názvech ve Frýdku a Místku (3. část)

| PETR JUŘÁK

Bahno, Berlín, Landek, Malkovice, Munkovice, Vápenky – jen několik z řady názvů pro označení místních lokalit, které obyvatelům usnadňovaly orientaci. Mnohé známe a používáme dodnes, jiné již byly zapomenuty. V tomto a v dalších dílech našeho seriálu vás s nimi budeme seznamovat.

Název Kavčí hůrky /Kafczy Hurky/ (v místech ulice Horymírový, Střelníční a Hlavní třídy u Lidla ve Frýdku) odkazuje zřejmě na to, že se na tomto místě ve větším počtu vyskytovaly kavky. Nechybí ani výraz Kamenec, který je uveden u tří míst: Kamenec-Bahno, Kamenec a Kamenec u řeky Morávky /Kamenec-Bahno, Kamenec, Kamenec u Wody Morawka/.

Dalšími lokalitami, které jsou uváděny na indikační skice, potom jsou Nad Lipinou /Nad Lipinu/ (v místech od začátku současné ulice Nad Lipinou až do prostoru po levé straně ulice Valcířské naproti areálu Marlenky) a Pod Lipinou /Pod Lipinu/ (téměř od začátku ulice Míru po vyústění z ulice Revoluční až po vyústění ulice Míru do ulice Dlouhé). Název Lipina

Frýdek, Černá cesta, stoletá lipa u Skapy, 1948

Foto | Sběrka Petra Juřáka

odkazuje na to, že v lese rostly lípy, že se jednalo o lipový lesík. Není asi velkým překvapením, že se tam kdysi nacházel i včelín, lípy totiž byly a jsou stromy vysoce nektarodárné, a tak právě do těchto lokalit lidé s oblibou umísťovali své úly.

Osoby, které se provinily zvlášť závažným způsobem, byly v minulosti popravovány na k tomu předem určených veřejných místech.

Ty se nacházely mimo vlastní město, často na kopci či na nějakém návrší. Nástroj či způsob smrti pak dával tomuto místu svůj název, který byl používán i dlouho poté, co se již nepopravovalo. Také Frýdek měl své popravčí místo, byla to lokalita napravo od Bruzovské ulice v místech, kde jsou dnes Nové Dvory - Vršavec a jejich ohraničení ulicí Pod Vodojemem. Na indikační skice z roku 1836 je uveden název U Šibenice /U Ssibenicz/. Na mapě je rovněž zakreslen symbol pro šibenici, která je zde vyobrazena jako trojstranná, se třemi nosnými kůly a na nich upevněnými třemi břevny pro pověšení odsouzcenců. Frýdek neměl svého vlastního kata, ten k výkonu frýdeckých exekucí přijížděl z Těšína. Mrtvolu popravených nebyly pochovávány na hřbitovech, zakopávaly se většinou přímo u místa jejich skonu, v blízkosti šibenice.

Místní názvy však nejsou uváděny jen v indikačních skicích, ale také v jiných materiálech nebo se používají dodnes. Pro Nové Dvory se uvádějí místní části Vršavec a Baranovice. Pojmenování Vršavec má spojitost s tím, že se jednalo o „místo na vrchu“, Baranovice pak zřejmě v souvislosti s pastvinami

pro ovce neboli, jak se u nás kdysi říkalo, pro „barany“. Pod Vršavcem vede Černá cesta. Výraz černý, černá odkazuje na něco, co je tajemné, nebezpečné, smuteční, spojené se smrtí. V případě frýdecké Černé cesty tak můžeme nalézt spojitost s nedalekou šibenicí. Je také možné, že touto cestou byli z města odvázeni zemřelí během některé z mnoha epidemií moru, kterému se také říkalo černá smrt. V jejich průběhu se zemřelí nepochovávali na hřbitovech ve městě, ale z důvodu ochrany dosud žijících před epidemií byli ukládáni do hromadných hrobů mimo osídlené lokality. Landek se říkalo návrší nacházejícímu se u soutoku potoka a řeky Ostravice. Na ulici Míru byl dům čp. 680, v němž byl hostinec „Pod Landekem“. Po založení továrny na pilníky v roce 1865 byl o patro zvýšen a používal se k obytným účelům, později pak především ke kancelářským. Název je složeninou německých slov das Land (země) a die Ecke (roh, ohbí, výběžek). Vápenky se nacházejí tam, kde je dnes poutní kostel Navštívení Panny Marie. Svůj název měly podle toho, že se zde páliło vápno, které se pak používalo při stavbě domů ve Frýdku.

POMŮCKA: PIE. SAUR, TORR, UP	ASUSKÝ SOKOLIK	MĚKKÝŠI S ULITOU		STAVBY SILNIC A ŽELEZNIC ZKR.	ŘÍMSKÝCH 1005	KAZAŠSKÉ POHOŘÍ		DĚTSKÝ POZDRAV	INICIÁLY HERCE VOJTKA	OZNAČENÍ MOUKY	CITOSLOVCE VRČENÍ	INICIÁLY HERCE ŠEVČÍKA	OVOCE PŮVODEM Z ČINY	STROMO-RADI	VÝZVA K ZAHÁJENÍ SOUBOJE		AMERICKÁ POPOVÁ ZPĚVAČKA	PACH
INICIÁLY MODELKY PRACHAŘOVÉ			TEXTOVÁ ZPRÁVA ZKR.				PROHLÁSIT STAV BEZ SVĚTLA									POSLEŽE		
LITERÁRNÍ LISTY ZKR.			1. DÍL TAJENKY SPZ PRAHY													VRSTVA OSOBNOSTI BYV. JEDN. TLAKU		
VELKÉ MNOŽSTVÍ					SCHOPNOST ODPOR VŮČI NEČEMU							POCTIVÉ						
KOLÁČ ANGLICKY				DRUH PAPOUŠKA SPZ KLATOV								INICIÁLY HERCEKY JANŽUROVÉ			ŽLUTOHNĚ-DĚ BARVIVO DRŽENÍ ZVÍŘAT			
	SDRUŽENÍ RODIČŮ A PŘÁTEL ŠKOLY ZKR.	ROZHLASOVÉ VLNÝ SLED JIDEL PŘI HOSTINĚ				TĚLOCVICHNÝ PRVEK	NA ONOM MÍSTĚ						PODSVINČE	CITOSLOVCE CHRÁPÁNÍ NASOBICÍ ZNAMENKO			ČESKÝ HEREC KAREL ???	ANGLICKÁ JEDNOTKA HMOTNOSTI
INICIÁLY REŽISERA MOŠI			PISEMNA ZKOUŠKA HLÍNA									VODNÍ PTÁK DOLEJI						
ZÁLOHA								NAHORU ANGLICKY	POSLEŽE	OBCHODNÍ DŮM ZKR.	ČIVA INICIÁLY HERCE RAŠILOVA					CHEM. ZN. ŽELEZA VYSOKÁ ŠKOLA ZKR.		
KMENY SLOVEN.				2. DÍL TAJENKY												VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE ZKR.		
ŠEVELENÍ				SNÍŽENÝ TÓN E			NEPUSTIT									ODĚV		

www.ocfryda.cz

Tajenku křížovky (říjnová pranostika) **se jménem a adresou** zasílejte na adresu redakce: FM PATRIOT, S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek nebo na e-mail: krizovka@fmpatriot.cz **nejpozději do 23. října**. Tři výherci obdrží dárkový poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Fryda.

Výherci tajenky z minulého čísla jsou a poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Frýda získávají: Zdeněk Matuszek, Monika Papajová a Vladimír Krasula z Frýdku-Místku.

Ceny výhercům doručíme.

INZERCE

BRILAS
snubní prsteny

NEJŠIRŠÍ VÝBĚR PRSTENŮ V ČR!

U NÁS VYBÍRÁTE PŘÍJEMNĚ A BEZ OBAV

DOŽIVOTNÍ ZÁRUKA NA KAMENY
JEN U NÁS

PODZIMNÍ AKCE!
VOUCHER 1.000 Kč
kód: FPT1000

Kód použijte v nákupním košíku nebo na sdělte na kamenné prodejně BRILAS. Platný do 15.10.2017

www.brilas.cz

Omrkněte na www.brilas.cz a za internetové ceny si přijďte vybrat na naší pobočce:

Ostrava: BRILAS-Zlatnictví Solitér, 28.října 28 (na náměstí) / tel.: 778 093 926

SBĚRNÉ DVORY s.r.o.

VYKUPUJEME

- ZA HOTOVÉ PAPÍR A AKUMULÁTORY
- PŘEVODEM NA ÚČET ŽELEZO A BAREVNÉ KOVY
- ZPĚTNÝ ODBĚR ELEKTROZAŘÍZENÍ
- VAŠE DOKUMENTY SKARTUJEME A JEŠTĚ VÁM ZAPLATÍME!

Svazarmovská 88, FM, Bahno tel.: 558 434 321, 723 188 472
Ostravská 103, Sviadnov tel.: 558 655 075, 602 510 018
fax.: 558 655 607
J. Matěje 515, Brušperk tel.: 558 666 441, 606 476 330
Okružní ulice, Frýdlant n. O. tel.: 603 740 642, 724 314 646

e-mail: sbernedyvory@seznam.cz
www.sbernedyvory.cz

ROZHODNĚTE SE A BUDE TO VÁŠ TRUMF

ŠKODA FABIA COMBI TRUMF

ŠKODA

ŠKODA FABIA COMBI TRUMF
již od **4 249** Kč měsíčně

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ vozů FABIA COMBI TRUMF:
4,4l – 4,9l/100 km, 101-111 g/km

Ať už se rozhodnete jakkoli, s akční nabídkou TRUMF získáte skvěle vybavený vůz za příznivou cenu.

Model ŠKODA FABIA COMBI v provedení TRUMF vás potěší skvělou výbavou, která zahrnuje např. klimatizaci, centrální zamykání s dálkovým ovládáním, rádio, přední mlhové světlomety, malý kožený paket a další. V rámci výhodného financování se ŠKODA Financial Services můžete mít vůz ŠKODA FABIA COMBI TRUMF již od 4 249 Kč měsíčně. Tento model je nabízen včetně pojištění a prodloužené pětileté záruky v rámci balíčku Mobilita Plus, se zvýhodněním ve výši 20 000 Kč při financování se ŠKODA Financial Services, a navíc s bonusem za výkup vašeho stávajícího vozu ve výši 10 000 Kč. Přijďte se na vlastní oči přesvědčit k autorizovaným partnerům ŠKODA nebo si rovnou zarezervujte testovací jízdu na Infoline ŠKODA, tel. 800 600 000. ŠKODA. Simply Clever

www.skoda-trumpf.cz

ŠKODA Financial Services

Úvěr. Leasing. Pojištění. Mobilita.

Váš autorizovaný prodejce vozů ŠKODA:

AUTODRUŽSTVO, Beskydská 704, Frýdek-Místek
Tel.: 606 692 053, 730 588 227, www.ado-autodruzstvo.cz

AUTODRUŽSTVO, Frýdecká 12, Český Těšín
Tel.: 730 588 216, 730 588 215, www.ado-autodruzstvo.cz

Vzorový příklad úvěru na vůz ŠKODA FABIA COMBI TRUMF 1.0 MPI 55 kW 5-stup. mechanickou převodovkou v ceně 274 900 Kč, splátka předem 76 470 Kč (30 %), výše úvěru 178 430 Kč, poplatky za uzavření a vedení smlouvy 0 Kč, celkové platby za úvěr 233 108 Kč, celkové platby za úvěr vč. pojištění 254 924 Kč, RPSN vč. pojištění 15,944 %, délka úvěru 36 měsíců, poslední nerovnoměrná splátka 101 960 Kč, měsíční splátka úvěru 3 643 Kč, měsíční splátka úvěru vč. pojištění 4 249 Kč, úroková sazba p. a. 10,50 %. ŠKODA Pojištění Standard obsahuje havarijní pojištění, povinné ručení (5% spoluúčast) s uznáním bonusů za bezškodní průběh dosavadních pojištění (60 měsíců) a pojištění skla (limit plnění 10 000 Kč). Další parametry klienta jsou věk 50 let a běžné použití vozu. Tato indikativní nabídka není nabídkou ve smyslu § 1732 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a jejím přijetím nevzniká mezi společností ŠkoFIN s.r.o. a druhou stranou závazkový vztah.